

архив
инвентар бр.
1794/1
Београд.
Библиотека
1942 год.

ЗАКОН
о
ЈАВНИМ ПРАВОЗАСТУПНИЦИМА

ЦЕТИЊЕ
ШТАМПАНО У К. Ц. ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ
1909.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Проглашујемо и објављујемо свима и
свакоме, да је Народна Скупштина ри-
јешила и да смо ми потврдили и потвр-
ђујемо:

ЗАКОН
о

Јавним Правозаступницима

ДИО I.

Члан 1.

Заступати странке пред судовима и
другим јавним надлежтвима могу само
правозаступници.

Трговачки спорови, у којима је једна
парнична страна странац или страна
фирма односно њен представник, немогу
се ни отпочети ни водити без правоза-
ступничког посредовања.

Члан 2.

Бранилац може бити само правоза-
ступник (чл. 152. Устава). Ако оптужени
не узме правозаступника, суд ће одре-
дити за брањоца кога од активних суд-

Црн. А.
36346

ских чиновника, који мора имати најмање ранг секретара обласног суда.

Члан 3.

Правозаступници стоје под надзором Министра Правде.

Члан 4.

Правозаступник може бити само онај, који испуњава ове услове:

- 1) да је црногорски држављанин;
- 2) да има 25 година;
- 3) да је по положеном гимназијском испиту зрелости као редован слушалац свршио правне науке и положио све прописане испите.
- 4) да има најмање једногодишњу праксу:
 - а) или код јавног правозаступника овђе или на страни као правозаступнички приправник; или
 - б) у Министарству Правде или у суду Великом или Обласном као чиновник, ако је при постављању за чиновника имао услове из т. 3. овога члана;
- 5) да није под старатељством или стечиштем;
- 6) да није осуђиван и да се не налази под исљеђењем: због злочина, безчастењих преступа и иступа, којима се јавни морал вријеђа.

Члан 5.

Правозаступник не може имати никакву службу ни звање, чије би вршење трајно спречавало несметано обављање правозаступничких послова.

Члан 6.

Кад у којој Области не би било правозаступника, или би овај заступање одбио, парничару је слободно, да узме кога

хоће, да га заступа, само ако тај не стоји у изузетку казаном под бројевима 1, 5 и 6 чл. 4., или ако није наступио случај предвиђен чл. 2.

ДИО II.

О постављању правозаступника.

Члан 7.

Постављање јавних правозаступника није условљено никаквим бројним ограничењима.

Члан 8.

Правозаступника поставља Министар Правде, и то за ону Област, где он изјави да жели правозаступник бити. Сједиште му је у мјесту области, за коју је постављен.

Члан 9.

Молба за правозаступничко мјесто предаје се са потребним документима (чл. 4.) Министру Правде преко Обласног Суда, код кога молитељ жели бити правозаступник. Најдаље у року од 15 дана, рачунајући од дана предаје молбе у Обласни Суд, Суд мора молитељу саопштити Министрово ријешење. У противном случају сматра се, да је молби удовољено.

Члан 10.

Молби за правозаступничко мјесто Министар ће удовољити само ако молитељ одговара свима условима чл. 4.

Против Министровог ријешења молитељ има право жалбе на Државни Савјет у року од 15 дана, рачунајући од дана, кад му је саопштено; а Савјет је дужан по истој донијети своје ријешење најдаље за 15 дана од дана кад је жалбу примио.

Члан 11.

Декрет, којим се поставља правозаступник, мора бити провиђен бильегом од 10 П.

Члан 12.

Декрет се уручује правозаступнику преко Обласног Суда, преко кога је поднио молбу.

При примању декрета правозаступник полаже пред предсједником суда или његовим замјеником ову заклетву: Ја Н. Н. ступајући у звање јавнога правозаступника, заклињем се свемогућијем Богом, да ћу владајућем Књазу Господару Н. Н. вјеран бити, да ћу се Устава и свију осталих закона савјесно придржавати, да ћу, без обзира на стање лица, са једнаком ревношћу савјесно правду на судовима заступати, и како ја у овом радио тако мени Бог помогао.

Члан 13.

О постављању правозаступника Министар Правде извјештава све судове, ставља то у званични лист и заводи таквога у список правозаступника, који ће се у Министарству водити. Такође и Велики Суд и сви Обласни Судови морају држати нарочити список правозаступника и свакога новопостављенога правозаступника у њега заводити, као што ће у њега биљежити и доставе Министру Правде, да је неко изгубио правозаступничка права.

Члан 14.

Ако правозаступник жели замијенити Област, у којој је постављен, са другом, Министар Правде ће му дозволити, ако плати 5 перпера на име новог декрета.

ДИО III.

О правима и дужностима правозаступника.

Члан 15.

Правозаступник може радити код свих судова; али свако своје удаљавање из Области, за коју је постављен, мора доставити суду дотичне Області.

Члан 16.

Правозаступник се несмије послат прити и мора своју помоћ отказати:

1) ако је он у истом послу као судија или дјеловођа радио;

2) ако је у истој ствари или другој, која с њом у вези стоји, противну страну пред судом или другим јавним надлежствима заступао; или кад би он тиме у опште дужност вјерности и тајности пре- ма ранијем властодавцу повриједио;

3) кад би имао радити противу своје супруге или заручнице; противу свога поочима или помајке, посинка или поћерке, храниоца или храњеника; или противу сродника по крви или тазбини у правој линији до ког било степена, у побочној линији противу сродника по крви до осмога, а по тазбини до четвртога степена закључно; или противу лица које је правозаступник крстio или од њега крштен био, или кад један од њих другоме дјецу крштава. За поступак противан овоме члану правозаступник је дисциплинарно одговоран према т. 2. чл. 31.

Члан 17.

Правозаступник је дужан отказати своју помоћ свом властодавцу у току спора,

чим би на њега самог или на лица у чл. 16. под 3. спорни предмет тако прешао, да би он сам или она лица постала парничари његовог властодавца.

Члан 18.

Кад се правозаступник прими заступања дужан је узети пуномоћије, које се може издати и изван суда, али у овом случају мора бити од властодавца својеврчно потписано. Ако пуномоћијем није нарочито забрањено, правозаступник има право на ризик и опасност свог властодавца поставити себи заступника, који такође мора имати право заступања према овоме закону. Исто тако сматра се, да пуномоћије важи и за наследнике властодавчеве, ако у њему није изрично другчије одређено.

Члан 19.

Пуномоћијем или се даје право заступања у свима правним пословима, које властодавац има или ће имати, или гласи за одређени случај. Али ако властодавац жели овластити правозаступника на нуђење или прихваћање заклетве, склапање нагодбе, или примање новаца или новчаних вриједности, мора то у пуномоћију нарочито рећи.

Члан 20.

Ако правозаступник дође на рочиште без странке, не може се расправа започети, ако не покаже уредно пуномоћије; или се барем не може пресуда изрећи, док се пуномоћије накнадно не добије. У ту сврху може суд одредити извјесни рок, ако нађе за потребно.

У случајевима, где је почетна правозаступничка радња писмени акт, дужан је правозаступник приложити уз њега пуномоћије.

Члан 21.

Правозаступник се мора потписати на свакоме акту, који он начини, а има да се преда каквом надлежству или да служи за доказ о каквом праву или правном односу у ком било погледу. Исто тако у свима споровима, за које је правозаступничко посредовање нужно, суд не смије примити ни један акт, ако није снабдјевен потписом кога правозаступника. Овамо не спадају случајеви предвиђени чл. 6.

Члан 22.

Кад је заступање престало, правозаступник је дужан издати властодавцу на његово захтијевање, у оригиналу све исправе и акта, која њему припадају; но властан је у случају, ако трошкови око заступања нијесу плаћени, ради опредјељења истих, нужне преписе од акта, које странци издаје, задржати.

Концепте, писма правозаступнику од заступане стране писана и друга ручна акта, напосљетку све оно, што би служило за доказ, да је правозаступник у мјесто које стране што платио а од ове није за то намирен, није дужан правозаступник никад издати, но само је обвезан, да странци на њено захтијевање и о њеном трошку преписе ових писама изда. Ове обавезе као и дужност чувања акта престају послије годину дана од дана кад је заступање престало.

ДИО IV.

О награди и трошковима правозаступника.

Члан 23.

У парницаама, изузевши кривичне, правозаступник не смије са парничаром правити уговор о награди.

Ако би поступио противно овоме, уговор не важи, у колико није извршен, а правозаступнику остаје право на награде и трошкове према правилнику, који ће прописати Министар Правде у договору са Великим Судом, док се ово питање не уреди посебним законом.

Члан 24.

Правозаступник не смије уговорити да му властодавац у име награде уступи дио парнице, нити смије парницу прекупити. Такав уговор је ништаван а правозаступник губи право на правозаступничку радњу.

Да такав уговор постоји може се доказивати само писменим исправама, које су снабдјевене својеручним потписом дотичнога правозаступника.

У сваком другом случају суд мора до- нијети ријешење, којим се правозаступник проглашује невиним.

Члан 25.

За рјешавање по тужбама ради кривица из чл. 24. надлежни су редовни грађански судови.

Члан 26.

Правозаступник одговара суду за све судске таксе, осим парничних; но ако је његов властодавац странац или онај, који

у Црној Гори не живи, онда одговара и за парничне таксе.

Члан 27.

Од оних такса судских, од чијег би се плаћања властодавац ослободио, ослободиће се и правозаступник, ако није ништа у име такса примио.

Члан 28.

Властодавац одговара сваки пут своме правозаступнику за трошкове и правозаступничку награду, ма да би парницу и изгубио.

За случај спора надлежан је суд, пред којим се овај правни однос развијао (узроочна надлежност).

ДИО V.

ГЛАВА I.

О дисциплинарном кажњавању правозаступника.

Члан 29.

Правозаступник, који би ма у чему поступио противно прописима овога закона, а нарочито који би пропустио до краја иссрпсти сва правна средства у корист свога властодавца, подлежи дисциплинарној казни, у колико не би одговарао по кривичном закону.

Члан 30.

Дисциплинарне казне, које се над правозаступцима изричу, јесу:

- 1) писмени укор;
- 2) новчана казна до П 300; и
- 3) одузимање права на правозаступништво.

Члан 31.

1. Писмени укор изричу Обласни Судови и Велики Суд на предлог предсједника суда, о чему увијек мора бити претходно донешен образложени судски закључак. Противу овог ријешења, ако га је изрекао Обласни Суд, правозаступник има право жалбе на Велики суд у року од 8 дана по саопштењу истог.

2. Новчане казне изриче суд, надлежан за рјешавање по дисциплинарним кривицама чиновника грађанског реда. Да се правозаступник преда дисциплинарном суду рјешава Министар Правде.

Члан 32.

Ниједна дисциплинарна казна не може се изрећи прије, него се правозаступнику да могућност усмене или писмене одбране.

ГЛАВА II.

О престанку права на правозаступништво.

Члан 33.

Правозаступничка права престају:

- 1) Кад правозаступник сам поднесе оставку Министру Правде;
- 2) Кад наступи случај предвиђен чланом 5.;
- 3) Кад правозаступник иступи из црногорског држављанства;
- 4) Кад правозаступник буде осуђен за коју од кривица предвиђених тач. 6. чл. 4. или за кривице из чл. 24. и 41.

Члан 34.

Чим Министар Правде дозна, да је код кога правозаступника наступио ма који

од случајева, наведених у предидућем члану, одмах ће свима судовима доставити, као и преко званичног листа објавити, да му је престало право на правозаступништво.

Власти судске дужне су о сваком оваквом случају, кад би се код њих појавио, Министра Правде извијестити.

Члан 35.

Ако је правозаступник, који се под дисциплинарним судом налази, дао оставку на своје звање, то ће се ова тек онда примити, кад се дисциплинарним судом његова кривица извиди.

Члан 36.

Они који су лишени права на правозаступништво, као и они, који никако нијесу ни добили право на правозаступништво, ако тај посао ипак раде, да се казне у новцу од 500 до 1000 Јерп. или затвором од 1 до 3 мјесеца.

ГЛАВА III.

О привременом удаљавању од правозаступничке радње.

Члан 37.

Правозаступник ће се привремено од радње правозаступничке удаљити, и то одмах чим суд ријеши:

- 1) да се правозаступник под суд стави ради које од кривица предвиђених т. б. чл. 4.;
- 2) да правозаступник дође под старељство, или да се над њим отвори стечиште.

Ово удаљавање траје донде, док се правозаступник или у случајевима под 1. коначно не ослободи или док се у случајевима под 2. оне сметње од њега уклоне.

Како о наведеним основима удаљавања под 1. и 2. тако и о доцнијем престанку истих, суд ће сваки пут одмах Министра Правде извијестити, како би овај у првом случају удаљавање правозаступника наредио, а у другоме опет у правозаступнички ред уводио. И једно и друго Министар ће сваки пут објавити преко службеног листа.

ДИО VI.

О правозаступничким приправницима

Члан 38.

Правозаступнички приправник може бити само онај, који има све услове чл. 4.3 изузевши оне под 2. и 4.

Члан 39.

Чим правозаступник прими некога за приправника, мора о том извијестити Министра Правде. Министар ће у року од 15 дана доставити правозаступнику, да је кандидат уведен у списак правозаступничких приправника, који ће се у министарству водити. У истом року наредиће Великом Суду и свима Обласним Судовима, да приправника уведу у сличне спискове.

Члан 40.

Право заступања странака стиче кандидат уписом у списак правозаступничких приправника у Министарству Правде.

Даном уписа почиње му теђи приправничка пракса.

Члан 41.

Правозаступник, који би примио некога за приправника, знајући да не испуњава услове чл. 38., први пут биће кажњен од 150 до 300 перпера, према т. 2. чл. 31. а други пут губитком права на правозаступништво.

Члан 42.

Правозаступнички приправник у погледу заступања странака има сва права, која и правозаступник, у колико ради у његово име.

Члан 43.

Правозаступник властан је дати приправнику у току једне године највише 3 мјесеца одсуства.

Чим би приправник више одсуствовао макар и с његовом дозволом, или 15 дана без његове дозволе, дужан је о томе извјестити Министра Правде, да га избрише из списка приправника.

За поступак противан овоме члану правозаступник је одговоран према члану 31. т. 2.

Члан 44.

Поновним стицањем приправничких права стиче се и право на урачунавање времена раније приправничке праксе.

Члан 45.

Овај закон ступа на снагу кад га Књаз Господар потпише, а важи тридесети дан од дана објаве у званичном листу.

Препоручујемо Нашем Министру Правде, Заступнику Нашег Министра Про-

свјете и Црквијех Послова, да овај закон обнародује, а свима Нашим Министрима да се о извршењу његовом старају, властима пак заповиједамо, да по њему поступају а свима и свакоме да му се покоравају.

Цетиње, 14. децембра 1909. год.

НИКОЛА с. р.

(М. П.)

Видио и ставио државни печат:

Чувар државног печата,

Министар Правде и

Заступник Министра Просвјете и

Црквијех Послова,

Др. С. Дрљевић с. р.

Предсједник Министарског Савјета,
Министар Иностраних Дјела,

Др. Л. Томановић с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,

Бригадир Митар Мартиновић с. р.

Министар Финансија и Грађевина

Душан Вукотић с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,

Ј. С. Пламенац с. р.

Министар Правде и

Заступник Министра Просвјете и

Црквијех Послова,

Др. С. Дрљевић с. р.

Суб. д.
36346